

2. da se sam prihvati posla, da svoju robu jeftinije prodaje i skuplje kupuje nego bogatiji kapitalisti i da plaća povišenu nadnicu; dakle, budući da je tržišna cijena zbog pretpostavljanje visoke konkurencije već vrlo niska, da se upropasti. Ako, naprotiv, veliki kapitalist želi istisnuti maloga, on ima, njemu nasuprot, sve prednosti koje kapitalist ima nasuprot radniku. Veći kvantitet njegova kapitala nadomješta mu manje dobitke, a on može podnositi čak i momentane gubitke sve dok manji kapitalist ne bude upropašćen i dok on ne bude oslobođen te konkurencije. Tako on sebi akumulira dobitke malog kapitaliste.

Dalje: veliki kapitalist kupuje uvijek jeftinije nego maleni, jer kupuje masovnije. On može, dakle, bez štete prodavati masovnije.

Ali ako pad kamate od novca pretvori srednje kapitaliste iz rentijerâ u poduzetnike, onda umnožavanje poslovnog kapitala i manji dobitak koji zbog toga slijedi izazivaju obratno pad kamate od novca.

"Time što se smanjuje korist koja se može vući od upotrebe kapitala, smanjuje se nužno i cijena koja se može platiti za upotrebu toga kapitala." (Smit, tom II, str. 359.)

"Ukoliko se bogatstvo, industrija, stanovništvo više uvećavaju, utoliko se više smanjuje kamata od novca, dakle dobit kapitalista; ali oni sami se za to ne povećavaju sporije, već još brže nego prije, uprkos smanjenju dobitaka... Veliki kapital, iako s malim dobicima, umnožava se općenito mnogo brže nego mali kapital s velikim dobicima. Para ide na paru, kaže poslovice." (Tom I, str. 189.)

Ako se, dakle, tom velikom kapitalu suprostave sasvim maleni kapitali s malenim dobicima, kao što je to pod pretpostavljenim stanjem jake konkurencije, on ih onda potpuno uništava.

Nužna posljedica u toj konkurenciji jest onda opće pogoršanje kvaliteta roba, krivotvorenje, prevara u proizvodnji, masovno trovanje, kao što se pokazuje u velikim gradovima.

Nadalje važna je okolnost u konkurenciji velikih i malenih kapitala odnos capital fixe i capital circulant.(31)

"Capital circulant je kapital koji se primjenjuje za proizvodnju sredstava za život, u manufakturi ili trgovini. Taj tako uloženi kapital ne daje svom vlasniku prihod ili profit dok je u njegovom posjedu ili dok